

lasi=arckép kifüggesztését és minden téren igyekezve alakulatát az un. "hungarista szellem"-től - gyakran saját szabadságának veszélyeztetése árán is- távoltartani. Galánffy György működésére a különítmény minden tagja a legteljesebb bizalommal tekintett. Az ő határozottságának volt köszönhető, hogy a különítmény a németek parancsa ellenére sem vetéttette 1945. január hó 20-án Bromberg városa védelmére, 920 km-es gyalogmenet megtétele után épségbe került Dániába és ott a németektől végképpen elszakadva, felajánlotta szolgálatait a Dán Ellenállási Mozgalomnak és így ott az angol megszállók, illetőleg felszabadítók által is szövetséges menekülte-ekként a Dán Vöröskereszt ellátása alá kerültünk és hazatérésünkig ott is állottunk ...".¹²¹

"Hadifogságban" Dániában

Lehet-e hadifogolynak tekinteni azokat a katonákat, akiket a dán antifasiszta ellenállási mozgalom befogadott és a felszabadító brit hadsereg parancsnoksága szövetséges menekültekként minősített? A hadijog szerint nem. "em véletlen, hogy a magyar lovas különítmény a Dán Vöröskereszt gondozása alá került. E szervezet menekültügyi osztályától tudjuk meg azokat a részleteket is, amelyekről Galánffy György nem szólt életrajzában, lévén szerény személyiség. Ime:

"Alulírott ezennel bizonyítjuk, hogy Galánffy György századosban, akit Dániába történt érkezése óta /1945. március 1./ szolgálatai révén ismertünk és kerültünk vele kapcsolatba, benne egy politikailag minden tekintetben német- és főleg náciellenes embert ismertünk meg. Még a kapituláció előtt felajánlotta saját és alárendeltjei szolgálatát a Dán Ellenállási Mozgalomnak. Az ajánlata csak a dániai békés lefolyású kapituláció miatt nem válhatott tényvé.

Praesto, 1946. október hó 4-én.
Sv. Austin Hansen s.k. vez. lelkész

Nyso, 1946. október 5-én.
Fabricius s.k. bérlő

Nygaard, 1946. X. 9.
P. Skovgaard s.k. g. gondnok

A fordítás hitelességét igazolta
Silkeborg-ban 1946. október hó
12-én a Danski Røde Kors, képviselője, Lejren Arhusvej.¹²²

Galánffy György igen szűkszavúan informál dániai tartózkodásáról /"hadifogságáról". A magyarországi, a Debrecenbec székelő 4. honvéd kerületi parancsnokság igazoló bizottsága által kiadott kérdőíven a következők olvashatók: "... Dániában 1945. V. 5-én Farub-ban, hol mint a Lud. Akad. lov. kül. pk-a az akadémikusok nevelését végeztem. Utbaind ításomig, 1946. XI. 12-ig Dániában voltam.¹²³ Különítménye tartózkodási helyeként megemlítette még Nestved-et, amely Kelet-Közép

Dániában található. Életrajzában nem ejt szót a Dániában történetekről.

Dániából 1946. november 12-én indultak haza. Ez alkalomból a Dán Vöröskereszt a következő igazolást adta ki Galánffy Györgynek:

"A Dán Vöröskereszt ezennel igazolja, hogy Galánffy György magyar menekültnek mindezideig nem volt mód a hazaszállítására. Mindezideig nevezett saját hibáján kívül tartózkodott Dániában. Az első magyar menekült szállítmány 1946. október 21-én hagyta el Dániát, azokkal a hazatérni kívánó menekültekkel, akik az első szállítmányba bekerülhettek. A második szállítmány 1946. november 12-én indult el a Dán határról további 140 hazatérni kívánó magyar menekülttel.

Kopenhága, 1946. november 11.
Esther Ammundsen dr. med. osztályfőnök. 124

Galánffy György, mint a hiánytalanul hazahozott lovas különítmény parancsnoka 1946. november 17-én jelentkezett a komáromi szűrőtábor parancsnokánál, majd november 21-én az egri 38. hadkiegészítő parancsnokságon. A komáromi szűrőtábor parancsnoksága igazolta jelentkezését, erről orosz nyelvű igazolásváltozatot is kapott. Ilyen igazolással különítményének katonái is elindultak haza. Az egri hadkiegészítő parancsnokságon állományba vették és közölték vele, hogy Debrecenben jelentkeznie kell a 4. honvéd kerületi parancsnokság igazoló bizottságánál. Itt érte az az örömhír, hogy felesége: Perlaky Klára Domoszlón lakik édesanyjánál, Wolff Margitnál. "Vágtatott", ahogyan tudott Domoszlóra - végre találkozhatott szeretteivel, amely a boldogság netovábbja volt számukra.

A két nagyszerű asszony tanácsára felkereste dr. Lehrner Lóránt körorvost, aki alaposan megvizsgálta és kiadta neki a 33/1947. sz. szegényjogon bélyegmentes igazolást 75 %-os keresőképtelenségéről, amelynek oka a fronton szerzett idült izom és ízületi rheuma /magositis art pelegarthritis rheumatica chronica/ volt. Miután kissé enyhültek fájdalmai, felkerekedett Debrecenbe, ahol jelentkezett a 4. honvéd kerületi parancsnokság igazoló bizottságánál, amely a 719. ig. biz. 1946. sz. okmánya szerint igazolta is. Az igazoló bizottság indoklása 1947. március 22-én kelt szövegében a következők olvashatók: "A demokratikus honvédségben szolgálatot nem teljesített. A régi hadseregben szociális érzelmű kiváló tiszt volt. A dán ellenállási mozgalomban részt vett.¹²⁵ A honvédség felügyelője az iratra ezta a feljegyzést rögzítette: "Csak a "Szeb" engedélyével volna bevonható, különben "B". - Budapest, 1947. június 25. Olvashatatlan aláírás - altábornagy./

Végül, 1947. augusztus 19-i hatállyal Galánffy Györgyöt nyugállományba helyezték. E döntés előzményének írásos nyoma ezeket tartalmazza: "Létszám feletti - 75 %-os rokkant. Felesége Perlaky Klára 1908.

augusztus 13-án született. Galánffy György ág. evang. vallású, különleges katonai képzettsége lovas ágyús. Tényleges katonai szolgálatot teljesített 1928. szept. - 1947. aug. 19-ig. Gestapo fogság 1944. okt. 16. - nov. 1-ig. Nov. 1 - 14-ig Margit krt. nyilas fogház.¹²⁶

Annak nyoma egyelőre nincs, hogy mennyi nyugdíjat kapott, s hogy feleségének megállapítottak-e nyugdíjszerű járadékot. /1947. szeptember 2-i kelettel kaptak arról a HM-illetékesek hivatalos igazolást, hogy a feleségével közös háztartásban él./

A 4. honvéd kerületi parancsnokság igazoló bizottsága 1947. december 22-i kelettel ismét igazolta Galánffy Györgyöt, aki a néphadsereg budapesti 1. honvéd kiegészítő parancsnokságom 1951. szeptember 13-án letette az esküt tartalékos századosként.

~~Tehát ez a kiváló honvédtiszt nem kellett hivatalosként a néphad-~~

Civilben? - Civilként?

Nyugdíjából feltehetően szűkösen éltek feleségével. Galánffy Györgynek magánvagyonra nem volt. Ezt bizonyítja az a tény, hogy 1947-1948-ban munkát vállalt a főváros X. kerületi, Simor u. 9. sz. alatti dohányárudában, majd a Szöllősy-féle építőipari vállalat /később: a Vízépítő Nemzeti Vállalat/ segédmunkása, illetőleg anyagbeszerzési alkalmazottja lett. Itt dolgozott 1951 december végéig, 1952. január 1-vel -végre ez a 75 %-os hadirokkant férfi- négy évre méltó foglalkozáshoz jutott szülővárosában, ahol csellistaként gazdagíthatta Debrecen zenei életét a MÁV Filharmónikusok zenekarának muzsikusként.

A fellelt adatokból arra lehet következtetni, hogy 1956 elején súlyosbodott egészségi állapota és hosszas kórházi ápolásra volt szüksége. A következő munkahelyén, a Mélyépterv-nél ugyanis 1956. május 29-én kezdte meg munkáját és 1957. november 19-ig dolgozott itt. Ezt követően már nem vállalt munkát. Legalábbis erre utaló iratok nincsenek. Feltehető, hogy 1958. január 1-ével, nem kizárt azonban, hogy 1957. december 31-vel jött öregségi nyugdíjba. Személyi anyagában található egy kéziratban negyedív, amelyen ez áll: "39 évi szolgálattal jött nyugdíjba "B" listával". 257 Ft-ot állapítottak meg neki, amit felkerekítettek 260 Ft-ra, munkabérének 72 %-át kapta meg.¹²⁷ Annak nem lehetett nyomát találni, hogy honvédtiszti nyugdíját folyósították-e öregségije mellett és meddig, vagy éppen összevonták a két nyugdíj ellátás összegét? "em valószínű!

Orvlövés

Iratanyagában található egy kézzel írt bejegyzés:

"Nem megbízható. A lánya a svájci /budapesti/ követségen dol-

gozik. A veje az ellenforradalom után disszidált. A felvilágosítástczy Ede adta."

Ez az információ feltehetően szóban hangzott el, amit a lejegyző /iratkezelő/ sem aláírásával nem hitelesített, sem elhangzásának kelletét sem tüntette fel. Leírta azonban teljes nevét, amelynek "csengése" alapján arra lehet következtetni, hogy a bejelentő talán egykori tiszttársa is lehetett Galánffy Györgynek.

A valóság azonban kétségtelen: Galánffy Györgynek és Perlaky Klárának a frigyéből gyerekek nem születtek. Az igaztalanul megvádolt honvédtiszt 1951. június hó 22-én írt életrajzában ezt hagyta ránk: "1932-ben nősültem meg, gyermekeim nincsenek." Erre azonban nem volt senki kíváncsi. Senki sem vette azt a fáradságot, hogy kivizsgálja, netán ellenőrizze a bejelentés igaz, vagy hamis voltát, a bejelentő szavahihetőségét. Szomorú és eléggé el nem ítéhető tény, hogy Galánffy György nyugállományú tartalékos századost megfosztották rangfokozatától.¹²⁹ Kapott-e erről a parancsról hivatalos értesítést? Nincs levéltári bizonylata. Ha mégis kapott, elképzelhető reá gyakorolt hatása.

Ő, aki a legpusztítóbb és a legelembertelenedett világégésben is megőrizte a legtisztább és a makulátlanul erkölcsös honvédtiszti éretnyeket, amelyek a leginkább "leképezték" a Knezic-i katonaeitkai kánonokat; Ő, aki méltósággal viselte az érdemtelen mellőzöttséget, az alaptalan gyanút, közönséges hazugság, lealacsonyodott hazug áldozatává lett.

Ma még nem tudható, mert nincs rá kétséget kizáró adat, hogy meddig kellett elviselnie e méltatlanságot. Azt sem hát, hogy meddig élt s mi volt halálának oka. Azt is csupán feltételezhetjük, hogy utolsó lakhelye Budapesten /XI. Fadrusz u. 4. V. l./ volt.

+

Az első világháború nem követelt véradót a Knezic - Gróber leszármazottaktól,

Az első emberveszteség

Az első világháború nem követelt véradót a Knezic - Gróber leszármazottaktól, sem az egyenes ágiaktól, sem az oldalágiaktól - ha figyelmen kívül hagyjuk a sebesüléseket. Magyarán: az első nagy háború nem szedett hősi halottakat tőlük.

A második világháború igen - oldalágon is és egyenes ágon is!

Gróber /IV/ Ferenc felesége Perlaky Margit volt, dének unokahúgá Perlaky Klárát Galánffy György vette feleségül. Klára asszonynak unokabátyja volt Wolff Géza, aki 1942. április 11-ét követően indult a 2. magyar hadsereg VII. hadtestét alkotó 20. könnyű-hadosztályának alárendeltségében szolgáló 14. /egri/ gyalogezred valamelyik százada egyik szakaszának parancsnokaként a keleti frontra - zászlósi rangfo

125

kozatban, ^{azzal a paruccsal, hogy} Sztorozsevojénál érte el a Don-folyót, és
 pihenés nélkül nyomuljon előre a Don-kanyar felé. Mindmáig nem tudjuk, hogy Wolff Géza zászlós a hadműveletek ekkori szakaszában, vagy később: a doni áttörésben, vagy a pánikszerű visszavonulásban esett-e el, halt hősi halált?! Az utóbbi évtizedben vaskos kötet és számos tanulmány "hozta" az elesetteket, megnevezve őket, nevével azonban egyben sem lehet találkozni. 130

Nyughelye, ha van ilyen - ismeretlen. Névtelenül és értelmetlenül pusztult el - élete virágjában, holnap-talanul.

Emlékezzünk rá - az első nagy háború költőjének: Gyóni Gézának szomorúan szép gondolataival:

" ...

Csak az búsít, ha itt halok meg kedves,
Nem járhatsz ki majd virágos síromhoz,
Nem járhatsz majd ki szelíd őszi este,
Mikor oly jó már temetőbe járni,
S a szív fűvét mint hajamat szoktad,
Gyöngéd újakkal borzolja a szél.

..."

Emlékezzünk rá, vele arra a közel másfél százezerre is, akiket haláluk óráján nem lehetett elsiratni, csak később, amikor már elfáradt a szív, vagy később se, mert pótolhatatlan hiányát elapasztotta a könny csatornáit s a reményt kiűzte a reménytelenség.

+

Köllner Kornél

Ama két m. kir. honvéd tábornokok egyike, aki Poldójének "fogadta" a vértanú tábornokot és feltételek nélkül vállalta örökének és leszármazottainak gondozását, ápolását, vállalkozva családtörténetük alapjainak kidolgozására. Gróber /II./ Ferenc és Pillesz Lujza hatodik gyermeke; Gróber /III./ Ferenc feleségének Köllner Ilonának testvéröccse, Köllner Lőrinc egri gyógyszerésznek és nyárádi Hartl Ilonának a fia. Feltehetően ő készítette el a Köllner-nyárádi Hartl-Poldrugách család származási táblázatát, családtörténetének vázlatát, amely -az idők viharaiban- eltűnt a Knezic - Gróber leszármazottak tárgyi emlékei közül.

Egerben született 1878. december 10-én. Levéltári iratgyűjtője szerint: honi illetékessége Eger, Magyarország, vallása római katolikus. A honvédségbe történt belépése előtti személyi viszonyai szerint: "... gyógyszerész fia, 4 gimnázialis osztályt Egerben végzett, a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémia kiképző tanfolyamának 4 évfolyamát alapítványi helyen jó eredménnyel végezte ...". 131

Mikor lépett be a cs. és k. közös hadseregbe, illetőleg a m. kir. honvédségbe? Szolgálati leírása /anyakönyve/ a következőket tartalmazza: " ... 1895. augusztus hó 18-án a véderőtörvény végrehajtására vonatkozó szabály 142.§-a szerint mint a m. kir. Ludovika Akadémia IV évfolyamát végzett növendéke 12 évi és ezek közt a védtörvény 43.§-a értelmében 7 évi tényleges állományú kötelezettséggel hadapród tiszt-helyettesé való kinevezésével ^{mellest} a váci 6. huszárezredben felavattatott ...".¹³²

Hogyan vélekedtek előljáró parancsnokai a váci 6. honvéd-huszárezred 6. századának hadapród-tiszthelyetteséről? Így: "... Tényleges állományú hadapród-tiszthelyettes ... magyarul tökéletesen beszél, ír és fogalmaz. Németül keveset beszél és ír. Franciául keveset beszél. Tiszta jellemű, nyugodt véralkatú, mint szakaszparancsnok kötelességeit ismeri, de szakaszvezetésben kipróbálva még nem volt. Harctéri szolgálatban mint járőrvezető eléggé ügyes, gyenge lovas, lóismerettel bír ...".¹³³ Hatáskörén kívüli alkalmazhatósága rubrikában semmi sincs beírva. Ez természetes is, hiszen előbb a szakaszvezetésben kellett gyakorlatot szereznie. Szolgálati buzgalmára a következő volt a jellemző: igen szorgalmas, tekintettel szűkös gyakorlottságára kielégítő eredménnyel.

Szolgálatban tanúsított viszonyát előljárói a következőkkel minősítették: "... az előljárók irányában feltétlenül engedelmes, egyenrangúakkal szemben megfelelő, alárendeltjei irányában eléggé erélyes. A jellemzés szövegjavaslatát a 2. zászlóalj parancsnoka a következőkkel egészítette ki: feljebbvalói irányában tiszteletteljes, jó bajtárs, jó körökben forog. A tisztek nyilatkozatai szerint az előléptetési szabályzat "A" mellékletében foglalt feltételeknek megfelel. Ezredparancsnoka viszont erről úgy vélekedett előléptetéséről, hogy a szabályzat 11. pontja 6. bekezdésében foglaltaknak még nem tett eleget."¹³⁴

Még ugyanezen az anykönyvi lapoldalon testi-fizikai tulajdonságait így jellemezte a váci honvéd huszárezred 2. zászlóalj 6. századának parancsnoka: középtermetű, erős és egészséges, minden fáradalmak elviselésére háborúban és békében egyaránt alkalmas. A fiatal hadapród-tiszthelyettes minősítését az ezred, a dandár és a hadosztályparancsnoka kézjegyével ellátta.

A korai lovastiszti pálya

Noha a 6. váci huszárezred parancsnoka úgy vélekedett, hogy Köllner Kornél hadapród-tiszthelyettes az előléptetési szabályzat 11. pontja 6. bekezdésében foglaltaknak még nem tett eleget, 1896-ban előléptették hadnagygyá - pedig a lovaglásban sem tűnt ki! Előléptetésével

egyidejűleg tényleges /hivatásos/ honvédtiszti állományba került.

A frissen kinevezett hadnagy még nem töltötte be 18. életévét!

Az 1896. évi minősítése adja meg a választ tiszti kinevezésére: " ... az 1895. évi minősítéséhez ... azzal a hozzáadással, hogy szakaszt önállóan és kötelékben jól vezet ... /a jó minősítő jelző színessel, vastag késsel aláhúzva/, ... elég jó lovas, egy jó saját lova van, ... igen szorgalmas - jó eredménnyel ... /a jó minősítő jelzők itt is kiemelték a fenti módon/.¹³⁵ A "saját ló" jelentős előnyt jelenthetett a könnyűlovas alakulatoknál, akárha a ténylegesítés és az előmenetel tekintetében is, ugyanis semmiféle költsége nem "terhelte" a m. kir. honvédséget!

A szokatlanul gyors tiszti kinevezés jót tett a fiatal hadnagynak. Az életpálya megválasztása eldöntetett. Fokozódó hivatástudattal és céltudatos ambícióval törekedett gyarapítani szaktudását, mindeneke-lőtt parancsnoki kvalitásait, rendezetté tenni és állandósítani a bajtársi együttműködéshez és a huszártiszti mivolthoz méltó interperszonális magatartás- és cselekvésűltúráját. Ezt bizonyítja az 1898. évi minősítése is: " ... Mint 1895. évben azon hozzáadással, hogy német nyelvtudását gyarapította. Hegállapodott, tiszta jellemű, nyugodt véralkatú, igen jó szellemi képességgel és felfogással. Szakaszt kötelékben jól, önállóan igen jól vezet. A harctéri szolgálat minden ágában igen ügyes, jó és bátor lovas. Egy jó saját lova van. Jelen hatáskörén kívüli alkalmazhatósága: segédtiszt. - Előljárói irányában engedelmes, kötelességszerűen nyílt, tiszteletteljes, egyenrangúak irányában előzékeny, alárendeltek irányában határozott, jóakaró, de fegyelmet követelő, róluk gondoskodó, körültekintő tiszt. Szolgálaton kívül igen jó bajtárs, fiatal bajtársaknak például szolgál. Szép reményekre jogosító fiatal tiszt ...".¹³⁶

És még nem töltötte be 21. életévét!

Az 1898. évi minősítésében felsorolt pozitív jellemvonások többsége megegyezik, illetőleg hasonlít az egykori vértanú honvédtisz, tábornok tulajdonságaihoz, amelyekből kiemelhető a beosztottakhoz való humánus viszony, amely a beosztottakról gondoskodó, a cselekvésben fegyelmet követelő, a körültekintően jóakaró, a felkészültség gyarapításában tanúsított következetes szorgalom cselekvésiben nyilvánulhat-nak meg!

Köllner Kornél hadnagy 1899-ben utásztiszti tanfolyomot is végzett. s még ebben az évben utász-szakaszparancsnokként kiképző feladatokat teljesített. Ezzel elindult azon az úton, amely a szakaszvezetés komplexitása felé tartott, tarhatott. Ugyanezen év második felében ezred-segédtiszti beosztás helyettesítésére vezényelték, amelyben is jó minősítéssel teljesített, sőt igen jól végezte a reá háruló fel-

datait.

És még mindig nem töltötte be 21. életévét!

Még ebben az évben kérte magát alapos orvosi kivizsgálásra, amelynek eredményeként kiderült, hogy rövidlátó s ettől lezdvé szemüveget használt.

Példás szolgálati magatartása és cselekvéskultúrájának, kiváló szolgálati fegyelmezettségének, szorgalmas és kitartó tudásgyarapításának eredménye és következményeként 1900. december 1-i hatállyal előlépett főhadnagygyá.¹³⁷

És még nem töltötte be 22. életévét.

Előléptetésé évének első felében utász-szakaszparancsnoki beosztást teljesített Vácott, majd június-július fordulójától ezred-segédtsízt lett a Szabadkán állomásozó 4. hadrendi számú huszárezredben új szolgálati helyén.

Érdemes újra minősítését idézni, amely előléptetésének évében készült: " ... igen jó újonc-kiképző és pót-lóidomító ... mint utász-szakaszparancsnok igen jól megfelelt ... fegyelmet és szolgálati rendet behozni és fenntartani tud ... mint ezred-segédtsízt az irodai ügykezelésben teljesen tájékozott és állásának igen jól megfelelt ...¹³⁸ /Az igen jó minősítő jelzőket ezredparancsnoka piros színű aláhúzással sokkal emelte ki!/"

Az 1901. évben utász-szakaszparancsnoki, 1902-ben ezred-segédtsízt beosztást teljesített. Előléptetését tartalmazó rubrikában a "Rangsorban" bejegyzés található minden évben.

Köllner Kornél szolgálati anyakönyve szerint 1903-tól véglegesült a szabadkai állomáshelyű huszárezrednél, noha 1900 második felében már ebben az ezredben teljesített ezred-segédtsízt feladatokat! E tény "kezelhető" úgy is, hogy Köllner Kornél főhadnagyot vezényelték a szabadkai ezredhez, illetőleg, hogy az anyakönyvet vezető tsízt fegyelmetlen volt, nem vette észre a hibás bejegyzést s nem korigálta azt. A levéltári forrás nem ad választ arra sem, hogy a szabadkai ezredhez a fiatal főhadnagy kérte-e áthelyezését, vagy a 4. honvéd huszárezred parancsnoka kérte-e a lovassági felügyelő tábornokot Köllner Kornél áthelyezésére. Ugyanis híre mehetett annak, hogy a fiatal tsízt jó újonckiképző, igen jó pót-lóidomító, utász-szakaszparancsnok volt, s megfelelt az ezred-segédtsízt követelményeknek is. /Az ezred az 1. lovassági hadosztály alárendeltségébe tartozott./

Szolgálati anyakönyve szerint Köllner Kornél 1907-ig ezred-segédtsízt beosztásban teljesített szolgálatot Szabadkán. Munkáját ezredparancsnoka 1903-ban és 1904-ben így minősített: " ... igen tapintatos ezred-segédtsízt, bajtársainak tiszteletét és bizalmát bírja ... te-

vékenységi körében igen jól megfelelt ...".¹³⁹

Az 1907. évi minősítésében hadosztályparancsnok: Rohr Ferenc tábornok a következő bejegyzést tette: " ... Igen jó segédtsízt és lovastízt ... ".¹⁴⁰ Záradékként még ez is szerepel anyakönyvében /szolgálati leírásában/: " ... a honvédség lovassági felügyelője 525/el. sz. rendeletével dicsérő elismerését nyilvánította ...".¹⁴¹

Az 1910. évi katonai és csendőrségi névkönyv szerint 1910. május 1-vel Köllner Kornélt előléptették századossá /kapitánnyá/.¹⁴²

Az 1914. évi névkönyv szerint az első világháború első évében bátor és vállalkozó kedvű századparancsnoknak bizonyult, mert a korábbi, a kiképzésben tanúsított szolgálatai elismeréseként kiérdemelt kitüntetések /Jubileumi Érdemérem bronz fokozata, Jubileumi Kereszt katonák számára, 1912 - 1913. évi Emlékkereszt/ mellé megkapta a Katonai Érdemérem bronz fokozatát a katonai érdemkereszt szalagján, a Katonai Érdemérem bronz fokozatát piros szalagon kitüntetések.¹⁴³

Az első világháború éveiben rendszertelenül jelentek meg a névkönyvek, amelyekben Köllner Kornél huszártízt névvel nem lehet találni, mint ahogyan az 1928. évben sem. Mi történt vele 1915 után? Nem tudni. Azt igen, hogy -feltehetően 1928 előtt/ kinevezték tábornoknak s kérhette nyugállományba helyezését. Kényszerülhetett erre azért is, mert szembetegsége /csökkent látóképessége/ elhatalmasodott. Nem tudható az sem, hogy a háborúban megsebesült-e, s milyen súlyos volt sebesülése, rokkantsághoz vezetett-e az? Erről a leszármazottak nem tudtak hitelt érdemlő információt adni. Nem tudjuk azt sem, mikor és hol hunyt el, hol helyezték örök nyugalomra?! Azt tudjuk, hogy a második világháború első éveiben még szorgalmasan gyűjtötte az adatokat a vértanú tábornok: Knezić Károly leszármazottairól, a Knezić - Gróber családokról, megkoronázva ezzel mély erkölcsi tudatossággal művelt életpályáját, huszártíszti mibenlétét, amelyre a lovagiasság, az ellenfél tisztelete, megbecsülése volt a jellemző, hűséggel alkalmazkodva Knezić Károly honvéd tábornok katonafilozófiájához!

Gróber 1 József - Knezić Olga Augusztó Erzsébet házaspár

és leszármazottainak története új kutatások tükrében

A házaspár történetének különösségei között érdemes megemlíteni, hogy mindketten Egerben születtek, gyermekeik közül azonban egyetlen egy sem. Ebből következtethető a második különösség, mégpedig az, hogy állandó lakhelyük nem Eger volt, noha Egerben is volt házasingatlanjuk, feltehetően a Mecset, vagy a Csiky Sándor utcában. Tény, vitathatatlan tény, hogy nagyanyjuk halálát követően a két Knezić-leányunóka Poroszlóra került, Kálló Tivadar nagybátyjukhoz, akinek jelentős kiterjedésű földbirtoka volt a település határában, de a gimnáziumi tanulmányokat Egerben végezték mindketten. Tanulmányaik ideje alatti években a Gróber /II./ Ferenc - Pillesz Lujza házaspár gondoskodott róluk. Feltehetően a lányok a Mecset utcában laktak. Az érettségit követően lakhelyük Poroszló lett.

Elképzelhető, hogy a Gróber fivérek -József és Sndor- már a gimnáziumi években ismerhették meg a Knezić lányokat, hiszen azok igencsak szemrevalók voltak.

A két családkutató, nyugállományú tábornok ebben a részben szól a lányok édesapjáról: Knezić Károlyról, és apai nagyszüleikről: Knezić Fülöpről, Benkő Borbáláról. Ez az első dokumentum, amely Benkő családnévvel "szólítja meg" a vértanú tábornok édesanyját. Elképzelhető, hogy a két tábornok még beszélhetett olyan leszármazottakkal, akiknek emlékezetében még élt Knezić Károly édesanyjának neve, aki fiának családját meglátogadhatta a kiegyezés utáni /1867/ évek valamelyikében, netán házasságkötésük alkalmából!

Ha a két tábornok Knezić Károly katonai pályájával kapcsolatos megállapításait tesszük kritikai vizsgálat tárgyává, mágszögezhető, hogy ezek igaztartalma kitatható. Knezić Károly főhadnagy Lichtestⁿ herce tábornok hadsegéde a XIX. század harmincas éveinek végén és a 40-es évek elején lehetett, amikor a 34. sorgyalogezred III. zászlóaljja Galíciában rendfenntartó feladatokat látott el - mégpedig Lemberg térségében. Knezić Károly főhadnagyot vezényⁿelték a tábornok törzséhez. Az ilyen gyakorlat meglehetősen elterjedt volt ebben az időszakban és a tehetséges fiatal tisztek fejlesztését, távabbképzését szolgálta. Fontos tudni, hogy az egri állomáshelyű 34. /III. zászlóalj 1926-tól szolgálatának zömét az éles társadalmi ellentétektől terhes Galíciában teljesítette!

Az is vitatható megállapítása a két családkutatónak, hogy Knezić Károly százados 1846-ban Egerbe kérte áthelyezését, hiszen 1826-tól

az ezred III. zászlóaljának volt a tisztje /hadnagya/. Ugyan a zászlóalj a horvát és a szerb határőrvidéken teljesített szolgálatot, Galíciáról nem is szólva, ez azonban mitsem változtatott azon a tényen, hogy a zászlóalj törzsének állomáshelye, helyőrsége Eger volt. 1842-ben Egerben jegyezte el Kapitány Katalint, akinek 1844. június 3-án itt fogadott örök hűséget, 1845-ben itt született a házaspár első gyermeke, 1846-ban újra Galíciába vezényelték az ismét fellobbanó szociális ellentétek fékentartására. 1847-ben megszületett a házaspár második leánygyermeke is. Erre az örömteli családi eseményre kaphatott a már százados Knezić Károly. ^{hosszú szabadság} Az ezred törzse és a II. zászlóalj a magyar hadügyminiszter -Mészáros Lázár altábornagy- parancsára 1848 július végén-szeptember elején indult haza, s egyes források szerint szeptember 9-én, más források szerint pedig szeptember 18-án érkeztek meg Kassára, az ezred állomáshelyére, ahonnan -rövid pihenő után- Pestre indultak gyalogmenetben.

1848 júniusában az ezred és annak III. zászlóalja még nem harcolhatott az Alvidéken /Délvidéken, az Altáborban/ a lázadó szerbek ellen. Erre csak 1848 szeptember végén, illetőleg október elején kerülhetett sor. A családkutató két tábornok azt állítja, hogy ~~1848. október 15-én~~ ^{1848.} október 15-én Kossuth Fajos Országos Honvédelmi Bizottmány elnöke, október 1-i visszamenőleges hatállyal őrnagygyá nevezte ^{ki} Knezić Károly századost és megbízta a zászlóalj parancsnoki teendőinek ellátásával, ^{zászlóaljat pedig} Verbászról Szegedre rendelte. Ez az állítás is meglehetősen pontatlan. Október 15-ével Knezić Károly valóban zászlóaljának parancsnoka lett. Az elkövetkező napokban-hetekben határozta el magát a hadügyi kormányzat a honvédsereg átszervezésére. Ebben a folyamatban december 21-én december 1-i visszamenőleges hatállyal előléptette Knezić őrnagyot alezredessé és kinevezte az ezred parancsnokának, az alvidéki honvéd és nemzetőr-alakulatokat pedig a Közép-Tisza térségébe rendelte. Az Altábor alakulatai /a Damjanich- és a Vécsey-hadosztályok/ január 20-ra meg is érkeztek a Közép-Tisza térségébe. Itt egészült ki a 34. serezzel a 65. jász-kunsági zászlóaljjal és egy műszaki /utász/ századdal, s lett dandár-magasabbegység, Knezić alezredes pedig dandárparancsnok.

A két nyugalmazott m. kir. tábornok a tavasz hadjáratnak csupán felében szerepelteti Knezić Károly dandár-, illetőleg osztály /hadosztály/ parancsnokot. Szolnok visszavételében a Knezić-dandár döntő szerepet játszott. Ezért kapta meg a dandárparancsnok az Érdemjel III. osztályát és léptették elő ezredessé. Nem szerepel a hatvani ütközetben, pedig Hatvan bevételében is részt vett dandára. Március 1-én a Schlik hadtest Parrot vezényelte dandára bevonult Hatvanba. Erre Klap-

ka György vezényelte hadtest alárendeltségében harcoló 2. hadosztályt -benne a Knezić-dandárral- a császári csapatok átkarolásának szándékával- /Jász/Árokszállás irányába. Rendelte, amit a Knezić-dandár április 2-án meg is szállt. Schlik altábornagy híret vette annak, hogy hadtestének jobb szárnyát honvéds csapatok veszélyeztetik, de fogalma sem volt arról, hogy a csapatok milyen erőt képviselnek. Jobb híján elrendelte hadtestének visszavonulását Aszód-Bag irányában. A Klapka-hadtest 2. hadosztálya -benne a Knezić-dandárral- még aznap estére megérkezett Hatvanba.

A két tábornok meglepedkezett arról is, hogy Knezić ezredes a tápióbicskei csata után kapta meg hadosztályparancsnoki kinevezését s lett a III. hadtest 2. hadosztályának parancsnoka, s mint ilyen magasabb rangú parancsnok vett részt az isaszegi ütközetben. Hadosztály meghatározó erő szerepét töltötte be a váci és a nagysallói győztes ütközetekben is, és Komárom felmentéséért érdemelte ki az Érdemjel II. osztályát. A III. hadtest parancsnoka: Damjanich János tábornok lábát törte, így hadtestének vezénylésére képtelenné vált. Eleddigi érdemei alapján a honvédsereg egyik legvitézesebb hadtestének élére Knezić Károly ezredest nevezte ki, és 1849. május 1-ével előléptették tábornokká /őrnagyvezérré, vezérőrnagygyá!/ /És nem 1849. április 26-i hatállyal./

Hadteste részt vett Buda visszavívásában is - 1849. május 21.

A két tábornok nem szólt nemzeti hős elődjük további sorsáról, arról, hogy Görgei Artúr a peredi csata után leváltotta hadtestparancsnoki posztjáról és harcászati szabályzat kidolgozására kérte fel, hogy Kossuth Lajos Erdély katonai kormányzóságával szándékozott megbízni, aki -véleménye szerint- alkalmas lett volna Erdély katonai parancsnoka: Bem József altábornagy túlkapásainak ellensúlyozására, hogy erre már nem kerülhetett sor, mert időközben -a katonai helyzet romlásának következtében- a tiszántúli tartalékhadtest parancsnokságával bízta meg a hadügyi vezetés, hogy mindvégig megmaradt Kossuth Lajos rendíthetetlen hívének! 144

A két ny. tábornok családrajzában helytelenül szerepel Knezić Károly és Kapitány Katalin házasságkötésének időpontja is, amely helyesen: 1844. június 3.

+

Gröber József már igencsak benne volt a házasulandó korban, amikor eszébe juthatott Poroszló és Knezić Erzsébet, aki éppencsak túl volt a gimnáziumi érettségén. /A leszármazottak egyike-másika tudni vélte, hogy igencsak "legyeskedtek körülötte" a fiatal felnőttek, hiszen szépsége felkeltette érdeklődésüket. Tudni vélték azt is, hogy

a "legyeskedők" közül valaki már komoly vőlegényjelölt, vagy talán vőlegény is volt, de valami miatt ez a kapcsolata széthullott. Ez a tény érzékelhető "árnyékot vetett" mindenekelőtt a leányra, akinek "nevehallatán mozgásba" jöttek a szemöldökök, szűkültek a szemek és hajlandóságot mutattak a vidáman cinkos kacsintásra. Arra a legkevesebben gondoltak, hogy valami komoly ok miatt Olga Erzsébet kezdeményezte a kapcsolat felbontását. 17 éves volt és feltűnően szép. Számolnia kellett azzal, hogy elég rátermett-e, elég tehetős-e a jelölt ahhoz, hogy kellő szintű életfeltételeket tud neki és leendő gyermekeinek? A szülői háttér elégséges-e ahhoz, hogy a leendő férj esetleges tehetetlenségét, netán gyámoltalanságát ellensúlyozni legyenek képesek?! Az anyagi függést nem használják-e ki a leendő férj szülei arra, hogy "uralkodjanak" rajta és családján. /A hatalmaskodó anyósokról keletkezett "legendák" éppen a XIX. század eme évtizedeiben szaporodtak el, váltak figyelmeztető történésekké! /

Ezzel az erkölcsi teherrel mézett Olga Erzsébet közeli jövője elé! Szeretett volna derék férjet, aki el tudja tartani a megszokott anyagi feltételek között, aki forrón szereti és megbecsüli, tiszteli egyéniségét és hűséggel viseltetik családja-gyermekei iránt. Szeretett volna sok gyermeket maga körül tudni. A kor felfogása, asszonyhivatás-tudata és szokása ezt követelte tőle, ezt látta atyái nagyanyjától: Benkő borbálától, ~~ott~~ -ba atyja vértanúsága után ~~itt~~ látott is - nagyon-nagyon megszeretett, áldva minden vele töltött napot, órát s percet!

Gróber József -miután világossá vált számára, hogy Ferenc bátyja és Sándor össze a vaskereskedés és az egri szőlőbirtok tulajdonosai lesznek- azzal állt szülei elé, hogy az Egerben szerzett érettségit követően Bécsben szeretne felsőfokú tanulmányokat folytatni. Szeretett volna Bécsben kissé meg is nyugodni, hogy elfelejtse csalódottságát szüleiben és fivéreiben, mert ő is szeretett volna Egerben maradni - barátai körében, és szívesen társult volna a vaskereskedés munkájába, nemkülönben a szőlészetben elmélyedni.

József csaknem 10 évet töltött Bécsben. Ott élte meg a bécsi forradalmat, s ott vállalt mélységes szolidaritást a hazai forradalmi eseményekkel. Szülei rendszeresen küldték a tanulmányokhoz szükséges pénzt, ami hazánk katonai megszállásáig, 1854-ig rendszertelenné vált. Ennek következtében egyetemlátogatásai is véletlenszerűvé lettek. Inkább a mezőgazdasági kart, s ha tellett pénzből a közigazdaságit és/vagy a Politechnikumot látogatta. Oklevelet egyik karon sem tudott szerezni, mert a szülői küldeményekből azokra már nem tellett, a néha adódó alkalmi munkák honoráriumából pedig a nélkülözésektől igyekezett

óvni magát. Az 1849 utáni két ország közötti hadiállapot éveiben, 1854-ig magyarok nemigen kaptak alkalmi munkát sem Ausztriában! József 1859 végén jött haza Egerbe. Tekintélyes és korszerű agrárius, közgazdasági és műszaki ismeretekkel rendelkezett, de erről, ezekről hivatalos képesítéssel nem. Viszont anyanyelvi fokon beszélte a német-osztrák nyelvet.

Hazatértével kijelentette, hogy gazdálkodni szeretne. Édesapja: Gróber /II./ Ferenc "kijárta neki" az ároktői, a muhipusztai és a pusztamargitai szántóbérleményt az egri káptalantól. /Henkey-Hönig/ Katalin asszony szerint az ároktői bérlemény kb. 2000 holdnyi, a muhipusztai pedig kb. 4000 holdnyi lehetett. A későbbi események azt bizonyítják, hogy az ároktői bérlemény volt a legelső, amelyen Gróber József bebizonyította agrárműveltségének, hozzáértésének használhatóságát s leginkább jövedelmezőségét, mert a XIX. század hatvanas évtizedének végén Muhipusztára költözött a család, az ottani bérlemény központjába.

Gróber József közeledett a 30. életévéhez. Édesanyja: ^{a bálianyóru} Bajzát Anna bizonyára gyakran feltette neki a kérdést: Gondoltál-e már a nősülésre? Készüljünk-e a házasodásra? - Noha nem is akarta sürgetni. A kérdéseket az anyai kíváncsiság hozta ki belőle, hiszen az ő férje is: Gróber /I./ Ferenc is igen közel volt a 30-hoz, amikor megkérte a kezét s oltárhoz vezette.

Lehet, hogy édesanyjának kérdéseiben megjelenő szelíd kényszer hatására Gróber József kezdett komolyabban foglalkozni a házasodás gondolatával, hiszen már az ároktői 2000 holddal anyagiakkal is rendelkezett, tekintélyes pénzvagyonnal, amelyből tellett több jó háta és kocsik elé fogható lóra, két homokfutóra és díszesebb fiákerra is.

A Knezic kutatások közelmúltjában még élő leszármazottak: déd- és ükunoka asszonyok, idős hölgyek nem rendelkeztek olyan szóbeli emlékekkel, amelyek azt tartalmazták volna, hogy Gróber József hol pillanthatta meg Knezic Olga Erzsébetet! Azt azonban egybehangzóan állították, hogy József igen kitartónak bizonyult abbéli törekvésének határozottságában, hogy felhívja magára Olga Erzsébet figyelmét s felkeltse érdeklődését maga iránt. Így fogalmaztak: "Bizony, bizony hányszor kellett szép négy lova röpitette hihtájával "parádézni" Olga Erzsébet háza előtt, hogy az a gyönyörű leány -kissé félrehúzza függönyét- tekintetsen ablakán. Tán' még a lovak is tudták, hogy ott csak kecsesen szedett lábakkal és könnyedén leszegett fejjel lehet eltrappolni. Milyen szép is volt! A négylovas hintó minden vasárnap megjelent a templom előtt is - lassú lépésben, kényesen, akaratos fejtartással, táncosan, ahogyan egy kibomló virágot üdvözölni illik. Milyen szép is

volt."145

Gróber József mind gyakoribb tapintatos közeledése és a tolakodástól mentes, sohasem ~~törökhatár~~ lovas-hintós demonstrációi eredményre vezettek. Elnyerte Knezić Olga Erzsébet szívét és kezét, amelynek kétségtelen bizonyítéka az alábbi házassági anyakönyvi kivonat-másodlat.

11. ábra

Gróber József és Knezić Olga házassági anyakönyvi kivonatának másodlata,

amelyet az egri főegyházmegyében, a tiszáninneri alesperesi kerületben a ^{poroszlói} római. kathol. anyaegyház házassultjainak anyakönyvből az ezernyolcszázhatvankettedik évi április hó huszonnyolcadik napjáról kiállított

K I R Á L Y K Á L M Á N
lekész,

s a kivonat hitelességét neve aláírásával s a pleb/ánia/ egyház pecsétjével hivatalosan bizonyította.

Poroszló, 1934. évi január hó 1-én.

+

Érdekes feladat a házassági anyakönyvi kivonata másodlatának az elemzése.

A házasság megkötött 1862. április 28-án. Az "ifjú" férj már betöltötte 30. életévét, hiszen 1832. február 1-én született.

A valóban ifjú asszonyka még nem töltötte be 17. életévét, mert 1845. július 9-én született. /Szinte még csaknem gyermeklány volt!/
Az ifjú asszonykának csak egyetlen utó/kereszt/neve van bejegyezve: Olga. /A három utónév közül az idősebbik Knezić lány kettőt használt. Az Olgát hivatalosan, hivatalok viszonylatában, az Erzsébetet a rokonság viszonylatában. Ez utóbbiak többsége nemigen tudta, hogy ezt a nagyon szép és kellemes külsejű fiatalkát Olgának^{is} hívják!/
Az eredeti, az 1862. évi házassági anyakönyvi lapon az eskető lelkész Sipos Ignác -Ignatius Sipos az ifjú asszonyka családnevét helyesen Knezić-nek írta!/
Az "ifjú férj" édesanyjának a családneve itt helyesen szerepel: Bajzát Anna /németül Anna Bajzát/. A két ny.állományú m. kir. tábornok írta a csaláfabá helytelenül Bajzáth-nak. Az y-lonos, a ch, a cz, a th, a ts stb. névvégződéseket az 1867-es kiegyezés utáni években kezdték használni a fő- és közép-, valamint a kishemesi, és a polgári levéllel rendelkező családok.

Az ifjú asszonyka szüleinek a neve az 1862. évi anyakönyvben ugyancsak helyesen jelenik meg a német nyelvi követelmények viszonylatában is: Carolus Knezić és Cathalin Kapitány.

A házasulandók-házassultak tanúi: Babócsay Georgius és Práznovszky

Ludovicus /Babócsay György és Práznovszky Lajos/ "Heves és Külső-Szolnok egyesült vármegyék" keresett jogászai voltak, akik Knezić-hívókként részesei voltak a két leány nevelésének és -ha arra szükség mutatkozott a két árva jogvédelmének.

A házasulandók-házasultak felmentést kaptak a házasságkötés előtti kötelező kihirdetés alól. Miért kérték és miért kapták meg e felmentést? Erre nincs dokumentálható válasz. A leszármazottak sem rendelkeztek szájhagyományként megőrzött válasszal, válaszvariációkkal!

Miért kért a két nyugállományú tábornok a poroszlói lelkész Király Kálmántól házassági anyakönyvi másodlatot? Erre a kérdésre sem lehet kétségeket kizáró választ adni. Talán csak valószínűsíteni lehet, hogy ez egy elkésett bizonyítóokmány lehetett. Hönig Vilmos 1932-ben kérte névmagyarosítását a belügyminisztériumtól. Elképzelhető, hogy ehhez kellett volna az okmánymásodlat. Ehhez azonban tudni kell, hogy Hönig Vilmos tábornok nem volt közvetlen leszármazottja a Gróber József - Knezić Olga *Avusita* Erzsébet házaspárnak.

+

Gróber József és Knezić Olga Erzsébet házassága szeretetben tartósnak, gyermekáldásban pedig nagyon-nagyon gazdagnak bizonyult!

Az ifjú asszony nem ragaszkodott a városi léthez. A házasságkötést követően az új házasok Ároktőre költöztek, a kisebb földbérlemény központjába. /Ároktő az egykori Borsod vármegye délkeleti részén, a mai Borsod-Abaúj-Zemplén megye ugyanazon részén fekszik a Tisza jobb partján, Tiszacsegével majdnem szemben./ Mi indította a csaknem gyermeklány-asszonyt erre az elhatározásra? Minden bizonnyal az, hogy egyedül akart lenni férjével, kissé távolabb Egertől és Poroszlótól, ahol barátnői, rokonai, ismerősei éltek. A legőszintebben akarta átélni, megélni a házaselet elejének minden pillanatát, perceit is, hogy az valóban éltesse, táplálja házaseletét és segítse megújítani, ha arra szükség kínálkozna. Poroszló jó előiskolája volt annak, hogy falun jól érezhesse magát, ahol saját elképzeléseinek ^{magyarázatban} rendezhette be fiatal házaseletét!

Igaz, házasultlevelükben férje foglalkozása honoráriusként /honoratiorként/, vagyis olyan értelmiségiként volt feltüntetve, aki szellemi szolgáltatásainak honoráriumából él, s ami utazással is jár. Hogyan és miért került ^{hat} ez a foglalkozás be a házasultlevelbe? Mindmáig se tudja *senki* sem! Az ő férje gazdálkodott a bérleményen, sok-sok ároktői és környékbéli szegődményeseket, napszámosokat foglalkoztatva, akiknek munkáját szerveznie kellett. ^{ezekben segítségem} Nem volt ebbeli munkájának, legfeljebb a bandavezetők, akik a szegődményesek és a napszámosok csoportjainak vezetői voltak.

A házaspár első /fiú/gyermekét Ároktőn születt, s a kor szokása szerint édesapja nevét kapta a keresztségben. A kis jövevény: József 1863. február 2-án látta meg a napvilágot, szülei házasságkötésének tizedik hónapjában, amikor édesanyja még nem töltötte be 18. életévét!

Feltételezhető, hogy Irén Szidónia Anna erre az örömteli esemény bekövetkeztében döntött úgy, hogy nővére családjához költözik Ároktőre. Feltételezhető az is, hogy húgát, a fiatalabb Knezić lányt Olga Erzsébet hívta magukhoz, hogy a legközelebbi hozzátartozója legyen segítségére.

A Gróber József - Knezić Olga Erzsébet házaspár gyermekeinek száma "körül" a legellentétesebbek a kutatók állításai! A vértanú tábornok egyik legkorábbi egri illetőségű kutatója: Bräeznay Imre az Egri Népszó 1922. évi 227. számában azt közölte, hogy Olga Erzsébet 10 /tíz/ gyermekkel ajándékozta meg férjét, de írásának megjelenésekor közülük már csak 6 /hat/ élt. Mondani sem kell, hogy a kutató által közölt adatoknak mindenike pontatlan. A két ny. családkutató tábornok is csak 12 /tizenkét/ gyermekről tudott számotadni. /lásd ott!/
A valóság a következő!

- József - Ároktő 1863.
- Károly - Ároktő 1865.
- Elemér - Ároktő vörheny vitte el
- Dezső - Ároktő
- Olga /I./ - Ároktő
- Ismeretlen nevű fiúcska - Ároktő . A 3., 4., 5., és a 6., gyermek csecsemőkorban hunytak el, szüleik legnagyobb bánatára!

- Sarolta Muhipuszta 1872.
- Etelka Muhipuszta 1875.
- Géza Muhipuszta 1877.
- Kálmán Muhipuszta 1878.
- Aladár Muhipuszta 1873.
- Olga /II./ Muhipuszta 1881.
- Dezső /II./ Muhipuszta 1883.
- Margit Mezőnyékládháza

1885. - Henkey-Hönig

Margit Katalin asszony /Poddany Alfonzné/, a legkészségesebb adatszolgáltató /^{my}édesanyja! Akinek a szerző ez alkalommal is hálás köszönetét fejezi ki!

A 14 gyermek közül kettő az első nagy háború ^{első} évében: József és Károly, egy az első világháború utolsó előtti évében: Olga /II./, ^{hunyott el} a többi megélte az ezt követő éveket. A legtovább Margit asszony élt, 1970-ben hunyt el.

Valószínűsíthetően a mintegy 4000 holdas egri káptalantól bérelt muhipusztai birtok 1870-ben, de legkésőbb 1871-ben jelent meg a Gróber József - Knezic Olga Erzsébet házaspár életében, amikor már a fiatalasszony szíve alatt hordhatta hetedik gyermekének: Saroltának terhét, talánha tíz Évi ároktői szorgoskodást követően. Férjének gazdálkodása igen eredményesnek bizonyult, mind a munkaszervezés, mind a gazdaságosság tekintetében. Muhipusztja Nyékládházától kissé délkeletre fekszik a Sajó partján, Ónod alatt, Borsod megyében.

A házaspár gyermekei sorsának alakulása új kutatási eredmények tükrében:

1. G. József /Elemi iskoláját Aroktón, a gimnáziumot Mezőcsáton végezte. Debrecenben szerzett agrármérnöki diplomát./ Ezt követően egyéves önkéntesnek jelentkezett feltehetően a 12. /Albert Edvard velszi herceg/ huszárezredbe, ahol eredményes tisztvizsgát tett, tart. huszárhadnagygyá avatták. Az első világháborúban nem vett részt. Haláláig gazdálkodott apja bérleményein. Családot nem alapított. Miskolcon hunyt el 1914. június 7-én.

2. G. Károly /Elemi iskolai tanulmányait Aroktón, a gimnáziumit Mezőcsáton végezte. Magyaróvárott szerzett agrármérnöki diplomát./ Ő is édesapja bérleményén gazdálkodott. Nem sikerült annak nyomára bukkanni miért és mikor hagyta el Magyarországot, s mikor telepedett meg Svájcban, s hogy ott alapított-e családot? Davosban hunyt el 1914. február 4-én.

- 3. G. Elemér
- 4. G. Dezső /I./
- 5. G. Olga /I./
- 6. Ismeretlen nevű fiúcska csecsemőkorban elhunytak!

7. G. Sarolta /Elemi iskolai tanulmányait Muhiban, a gimnáziumit Miskolcon végezte./ Itt ment férjhez dr. Balás Elemérhez, akitől két gyermeke született:

- B. Olga
- B. Sarolta - A későbbiek során a házaspár elvált egymástól.

8. G. László /Elemi iskolai és gimnáziumi tanulmányait Egerben végezte. Itt kezdte jogi tanulmányait is, de Budapesten fejezte be./ Jogi pályáját Gyöngyösön kezdte, a város közjegyzője lett. 1954-ben helyezték örök nyugalomba a város temetőjében.

9. G. Etelka /Elemi iskolai tanulmányait Muhiban, a gimnáziumit Miskolcon végezte./ Különösség, hogy születését Szakáld plébániáján jegyezték be, amely helység kb. 25-30 km-re esik Muhitól. Miskolcon ment férjhez dr. Greuter Antal orvoshoz, aki Diósgyőrött született 1861. április 8-án, Miskolcon temették el 1934. november 16-án. Etelka 83 évet élt meg. Miskolcon temették el 1958. december 16-án. Közte és férje között csaknem 16 év bolt a különbség. Házasságukból három gyex-

mek született:

Greuter Ilona /Miskolcon született 1899. november 13. és ott is temették el 1923. július 28-án./ Iskoláit: az elemi és a gimnáziumot Miskolcon végezte és ott is ment férjhez Médits Gyula főhadnagyhoz. Házasságuk alig egy évig tartott. Gyermekük nem született.

Médits Gyula katonacsalád gyermeke, akiről nagyon keveset árultak el a katonai archívumok. Édesapja első világháborús honvédtiszt volt /Ferenc/ akit 1915. november 1-i hatállyal léptettek elő őrnaggyá a 9. honvéd gyalogezredben és nevezték ki zászlóaljparancsnokká. A gyalogezred parancsnoksága Kassán települt. 1915-ben már rendelkezett a Katonai Érdemkereszt III. osztályával hadiszalagon a kardokkal, a Katonai Szolgálati Jel III. osztályával, a Jubileumi Emlékérem bronz fokozatával és a Jubileumi Katonai Kereszttel. Ezekből a tényekből következtethető, hogy a XIX. század 90-es évtizedének elején avathatták hadnaggyá s a századfordulón házasodhatott meg. További pályafutásáról nincs adat.

Fiát, Gyulát 1917. szeptember 1-ével avatták hadnaggyá. Részt vett az első világháború befejező szakaszában. Több mint 10 évig nem szerepelt neve a névkönyvekben, illetőleg a Honvédségi Közlöny }-}ökben. Az 1929. évi közlöny közli, hogy ebben az évben léptették elő századossá és kinevezték a Honvéd Ludovika Akadémia tanárává. Médits Gyula százados irányított tanított, magyarul a szép magyar beszédre nevelte a leendő tiszteket. Tanárkodása mellett a parancsnok másodsegédtisze volt. Életének további alakulására adatokat nem lehetett felkutatni.¹⁴⁷ Greuter Ilona gyermeke nem született.

Greuter Antal /Miskolcon született 1901. november 13-án. Temetkezési helye és ideje ismeretlen./ Elemi iskolai és gimnáziumi tanulmányait Miskolcon végezte. Ezt követően szerzett agrárdiplomát Keszthelyen. Arra nincs adat, hogy egyházi, kincstári, illetőleg magán-nagybirtokon gazdálkodott-e!

Greuter István /Miskolcon született 1909. január 26-án, halának éve és helye ismeretlen./ Alsó- és középfokú iskoláit Miskolcon végezte, jogi diplomáját pedig a fővárosban. ~~Greuter István Miskolcon született 1909. január 26-án, halának éve és helye ismeretlen. Alsó- és középfokú iskoláit Miskolcon végezte, jogi diplomáját pedig a fővárosban. Greuter István Miskolcon született 1909. január 26-án, halának éve és helye ismeretlen. Alsó- és középfokú iskoláit Miskolcon végezte, jogi diplomáját pedig a fővárosban. Greuter István Miskolcon született 1909. január 26-án, halának éve és helye ismeretlen. Alsó- és középfokú iskoláit Miskolcon végezte, jogi diplomáját pedig a fővárosban.~~

Gröber József és Knezić Olga Erzsébet unokája, Gröber Etelka és dr. Greuter Antal orvos harmadik gyermeke, Knezić Károly honvéd tábornok dédunokája. Családnevét a levéltár okmányok helyenként két tt-vel írják /Greutter/, többségükben azonban helyesen: Greuter tartalmazzák! Katonai szolgálatának adatlapja /anyakönyve, szolgálati leírása/ szerint semmilyen idegen nyelven nem ír-olvas-beszél.¹⁴⁸ 1915-ben kezdte elemi népiskolai tanulmányait, amit 1919-ben fejezett be Miskolcon, s ugyancsak szülővárosában érettségizett 1927-ben. 1928 és 1932 között végezte jogakadémiai tanulmányait a két nyá. tábornok szerint Pesten, katonai anyakönyve szerint viszont Miskolcon. Ez utóbbi a hivatalos, ezt helyes tehát elfogadni! Nagy a valószínűsége annak, hogy sem ügyvédi, sem bírói szakvizsgát nem szerzett. Ugyanis 1933 januárja és 1934 májusa között a város Kereskedelmi és Gazdasági Bank gyakornokaként, illetőleg 1934 júniusa és 1941 júniusa között a városi bíróságon fogalmazóként /ügyvédjelöltként/ dolgozott. 1941 áprilisában kérte magát a honvédség hivatásos állományába.

Milyen okok késztették erre a szokatlan lépésre 1941-ben, amikor már második éve folyt a második világháború?

Elhatározásának előzményei: Az érettségit követően jelentkezett a Miskolcon állomásozó VII. honvéd tüzérparancsnokságon, amelynek parancsnoka nagyanyjának /Knezić Olga Erzsébetnek/ a rokona /sógora/ Hönig Vilmos ezredes /a későbbi családkutató nyá. tábornokok egyike/ volt. Felvételt nyert a tüzérdandár tiszthelyettesképző iskolájára, amit elvégzett és egy év múltán előléptettek hadapród-örmmesterré /karpaszományos tiszthelyettesé/.

1929-ben és 1930-ban részt vett egy-egy hónapos tüzérségi gyakorlaton. A gyakorlatokon tanúsított teljesítményei alapján 1929-ben zászlóssá, 1930-ban pedig hadnagygyá léptették elő. 1937-ben Hajmáskéren "alantas tiszti tanfolyamot" végzett, mint tartalékos hadnagy, 1938-ban egy hónapos segédtiszti szolgálatra vezényelték a 19. tábori tüzérosztály pótütegéhez.

1939-ben jelentős változás állt be életében, 1939. június 10-én feleségül vette Bíró Baratta Máriát. Ismeretségük 1933-ban kezdődhetett, mikor a városi kereskedelmi és Gazdasági Bank gyakornoka volt, ahol felesége, rendelkezvén kereskedelmi iskolai érettségivel, ugyancsak ott dolgozott. Az itt és ekkor kezdődő kapcsolatuk egyre inkább elmélyült s házasságba torkollott. Még ugyanebben az évben és 1940-ben 1 + 5 hónapot a VII. honvéd tüzérparancsnokságon töltött el tartalékos tüzértisztként /Miskolcon/. Nagy a valószínűsége annak, hogy hivatásos állományba történő helyezésére Hönig Vilmos ezredes, rokon